

ΕΚΔΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΛΕΟΝ ΦΡΑΠΙΕ

ΦΤΩΧΗ ΓΙΑΓΙΑ!...

ΠΟΓΕΥΜΑ τού 'Ιουλίου.

Η Μαργαρίτα Μπώμ κεντάει, καθισμένη σ' ένα πάγκο τού κήπου τού Τέμπλου, ενώ τó μικρό της αγοράκι παίζει στην άμμο μ' ένα φτυαράκι κι' έναν κουβά. Η μητέρα του κουβεντιάζει φιλικά με μία ηλικιωμένη κυρία, που πλέκει και τής όποιες δέν γνωρίζει τó θνομα. Από τότε που ξάνοιξε ó καιρός, ή Μαργαρίτα — ξαθαή έργατρια ως εικοσιτριών χρόνων, ντυμένη πένθημα— έρχεται κατά τó μεσημέρι, που ó κήπος είναι έρημος και κάθεται στην ίδια πάντα θέση, κάτω από τις καστανιές. Τόν ίδιο καιρό, μία γρηά κυρία άγνωστη φάνηκε στόν κήπο και ζήτησε μέρος κατάλληλο για να καθήση. Έτριγύρισε για πολλή ώρα, έδίστασε ως που άποφασίσε να καθήση κοντά στη Μαργαρίτα.

Τήν έπομένη τά ίδια τριγυρίαματα κι'

ή ίδια έκλογή.

—Δέν βλέπω καλά και δυσκολεύομαι να βρω τόν πάγκο, έ-ξηγήσε στη Μαργαρίτα μέ φιλικό χαμόγελο.

Και από τότε, έκτός από τις βροχερές ήμέρες, δέν έλειψε ούτε μία φορά από τόν κήπο.

Μέ μαλλιά κάτασπαρα, μέ φυσιογνωμία περήφανη, που τήν γλύκαινε έν τούτοις ή μελαγχολία, ή γρηούλα αυτή φορεί ένα καπέλλο μέ τó βέλλο σηκωμένο στό μέτωπο, βαμβακερά γάντια, και στήν παραμικρότερη κίνησή της διακρίνεται ένας τόνος ευγενείας.

Αυτή πρώτη άρχισε συνομιλία μέ τή Μαργαρίτα, εθκόλα άλλωστε έξ αίτίας τού παιδιού, τού όποιού ή γρηά κυρία έθαύμαζε τó ώραό δέγμα και τά σγουρά μαλλιά.

Άκολούθησαν ή έκμυστηρεύσεις. Η γρηούλα αυτή κάθεται κατά τήν πλατεία τής Δημοκρατίας, ύποφέρει από τά μάτια της, που «τρέχουν» κι' ó γιατρος της συνέστησε να κάθεται στή σκιά, σέ κήπο, όπου κι' αυτής τής άρεσε πολύ να βλέπη τά παιδάκια, που παίζουν. Είνε χήρα, μόνη στόν κόσμο... Η Μαργαρίτα σκέφτεται πώς θάνα και λίγο κουφή, γιατί πολλές φορές, που τήν έρωτά κάτι, ή γρηά κυρία δέν άπαντά.

Η Μαργαρίτα, μέ δλη τή φυσική της έπιφυλακτικότητα, θέλοντας και μή, έ-γινε όμιλητική. Τό παιδί της τó μένε Φραγκίσκο, όπως και τόν πατέρα του. Είνε λίγο άδύνατο για τήν ηλικία του, έξ αίτίας που πέρασε πολλές στενοχωρίες.

Μία μέρα, που ή γρηά κυρία θέλησε ν' αγοράση ένα γλύκισμα για τó Φραγκίσκο, ή Μαργαρίτα συγκινήθηκε βαθεία και διηγήθηκε δλη της τήν ιστορία.

—Άχ! ναι, κυρία, πέρασα πολλές δυστυχίες! ψιθύρισε. Δέν ήμου στεφανωμένη... Ο φίλος μου ήταν τής καλής τάξεως, όπως λένε. Προτίμησε να τά χαλάση μέ τήν οικογένειά του, παρά να μ' άφήση. Πρέπει να σάς πώ άκόμα πώς μέ γνώρισε φρόνιμη. Ήμου άνθοπάλις τότε... Κι' άγαπηθήκαμε χωρίς ύπολογισμό... Τί μεγάλη καρδιά, κυρία!..

Η γρηά άκουγε προσεκτικά. Η Μαργαρίτα συνέχισε τή θλιβερή τήν ιστορία.

Δικαιολογούσε τή σκληρότητα της μητέρας τού άγαπημένου της, τήν σκληρότητα εκείνη ποδε ως αίτία τις κοινωνικές προλήψεις και τή μεγάλη της περηφάνεια, που δέν ήταν εύκολο να νικηθή... Έλπιζε έν τούτοις πώς για χάρη τού παιδιού, θά τά συγχωρούσε όλα μία μέρα ή μητέρα τού φίλου της.

—Ένα πρωί, συνέχισε ή Μαργαρίτα, έπήγα, μέ τó παιδί μου στήν άγκαλιά, εκεί κάτω στή συνοικία Άγίου Όνωριού, στό σιωπηλό πατρικό σπίτι τού άγαπημένου μου τó ώραό σαν παλάτι. Μπρός στούς σκυθρωπούς ύπνρέτες, αίσθάθηκα σαν να βρισκόμουν στό κόσμο μακρυνό, που λές και δέν έφτασε άρκε-

τός άέρας άπ' έξω, ούτε για ν' άναπνεύσω έλεύθερα... Φοβόμουν... Δίστασα... Θά μέ δεχόντουσαν άραγε; Και πραγματικά δέν μέ δέχτηκαν, μου μήνυσαν να δώσω έγγραφέως όποια δήποτε αίτησι είχα να κάνω... Έ, λοιπόν, δέν ξέρω γιατί, σκέφτηκα τότε μέ άνατριχίλα; πώς μία μέρα ίσως ή κυρία τού πλουσίου σπιτιού θά λυπόταν που έδιώξε έτσι τó έγγραφο της.

Η γρηά κυρία άκουγε μέ τó κεφάλι σκυφτό, έξ αίτίας τών ματιών της, που ύπέφεραν και έτρεχαν... Έτρεχαν.

Η Μαργαρίτα έξακολούθησε πιο πονεμένα, μά και πιό ευγενικά μέσα στόν πόνο της:

—Πέρασε λίγος άκόμα καιρός. Κι' άξάφνα μία μέρα ó καυμένος μου ó φίλος πέθανε, πάνε τώρα έξη μήνες. Και στήν περήφανη αυτή γυναίκα, τή μητέρα του, δέν έμεινε, παρά ή έρημωσι και τó πένθος... Και μου μήνυσαν άξάφνα πώς θά ήθελαν να ίδουτ τó παιδί, να τó προστατεύσουν... Ά! Όχι! Έυχαριστώ! Κι' έγώ μέ τή σειρά μου έμεινα άκαμπτη... Όχι, δέν χρειαζόμαστε τά πλούτη αυτά, που σκοτώνουν τήν καρδιά... Δέν θέλω να πλησιάσθ ό γιός μου τούς ανθρώπους αυτούς, που άρνούνται τήν καλωσύνη και τήν άγάπη από πρόληψη.

Η γρηά κυρία, άργκόκως τού κεφάλι της και δέν ειπε τίποτε. Ο μικρός Φραγκίσκος φλυαρούσε μόνο τώρα, κουβαλώντας χαλικάκια στα γόνατα της μητέρας και στό φόρεμα της γρηάς κυρίας.

—Σάς έφερα χορταρικά και κρέας... Δέν μου λέτε ευχαριστώ; φώναξε μέ τήν καθάρια φωνή του.

Μία άλλη μέρα ή Μαργαρίτα έξακολούθησε τήν έμπιστευτική όμιλία της:

—Δέν φαντάζεσθε, κυρία, ειπε στήν άγνωστη, πόσο μοιάζει τού πατέρα του ó Φραγκίσκος... Και συγχρόνως φώναξε στό μικρό: Στάσου αύτό χωρίς να κινήθης, μικρό μου... Βλέπετε, κυρία; Και θά γίνη καλός κι' εύγενικός σαν τόν πατέρα του...

Η γρηά κυρία έξάδεισε τά σγουρά μαλλιά τού μικρού.

—Και, για δέστε, ó Φραγκίσκος έχει πίσω από τó αυτί του ένα σημάδι, που θάνα, φαίνεται, οικογενειακό.

Η κυρία, που κάνει πολλές φορές άκατανόητες κινήσεις, σαν να μην άκούη καλά, τινάχτηκε άπότομα.

—Και ποτέ, πρόσθεσε ή Μαργαρίτα, δέν θάξη ή γιαγιά του τήν παρηγορία να φιλήσθ τó παιδί αύτό τού κομύ άνήκει, σέ μένα μόνο άνήκει!

Ήμου άνθοπάλις τότε....

Μέ μία κίνησι, έπίσης άδικαιολόγητη, ή γρηά κυρία ξανάβαλε τó χέρι πάνω στό σγουρόδέαθο κεφαλάκι τού μικρού.

Η Μαργαρίτα σκέφτηκε πώς ή κυρία αυτή εινε πολύ διακριτική. Άνώνγει συχνά τó στόμα κάτι να ρωτήση, δείχνει κάποια όρμη, κι' έξάφνα σιωπαινει, κρατιέται... Και φαίνεται πώς, κατά σύμπτωσης ίσως, αύτό τής σιωπαινει συγχρόνως μέ κάποια κρίσι τού παθήματος τών ματιών της, που χάνουν φαίνεται τó φώς τους και διακρίζουν, γιατί τά χέρια της ψηλαφούν... ψηλαφούν... Είνε πολύ διακριτική ή γρηά κυρία.

Άλλοτε πάλι δείχνει τó πιό άπρόοπτο ένδιαφέρον. Ένα πρωί, ενώ ή Μαργαρίτα μιλούσε για τήν έργασία της—είνε κεντίστρα που τήν καλοπληρώνουν—ή γρηά κυρία ρώτησε:

—Και για ποιά κατάσταση έργάζεσθε; —Γιά τó κατάσταση Γκαλμπρέν, κυρία.

—Ά! ναι, δόος... σταθήτε, πώς τήν λένε;

—Όδός Ρεωμύρου.

Έξ αίτίας όμως τών ματιών της, ή γρηά κυρία σκύθει πάνω στό πλέξιμό της, έτσι που νομίζει κανείς πώς δέν προσέχει.

Τό βέβαιον εινε πώς άγαπά πολύ τά παιδιά, άν όχι όλα, τουλάχιστον τόν Φραγκίσκο, που ενώ πολλές φορές στενοχωρεί τή μητέρα του, δέν φαίνεται να κουράσθ ποτέ τή γρηά κυρία. Τής δίνει τó κουβαδάκι του, τά χαλικάκια ή τó φτυάρι του να τού τά φυλάη, τής τά ξαναπαίρνει δέκα, είκοσι φορές, τή γεμίζει άμμο, τήν ύποχρεώνει να ζαναλήθ δ,τι τής πη αύτός, ν' άπαντάη στίς τρέλλες τών παιχνιδιών του: «Δυό δεκάρες ζά-

χαρι, παρακαλώ, κυρία! Μιά δεκάρα σπίρτα...» Άλλοτε τήν κάνει νά επαναλαμβάνη περιεργές φράσεις: «Φύγετε!... Δέν σάς έχουμε ανάγκη!... Άφήστε τό παιδί!» Ή άλλ'θρα είνε πώς ο Φραγκίσκος τό παρακάνει και άναγκάζεται νά επέμβη ή μητέρα.

—Ήγαινε τώρα, άγάπη μου, νά παίξης και μέ τά άλλα παιδάκια, τό λέει γλυκά.

Είνε τόσο καλοί φίλοι ο μικρός και ή γρηά κυρία, πού ή Μαργαρίτα, τώρα, πηγαίνει μόνη της στην έργασία της στο κατάστημα, αφήνοντάς τους εκεί στον κήπο μαζί.

Τόν ίδιο καιρό, ή δουλειές της Μαργαρίτας πηγαίνουν τόσο καλά, τόσο καλά!... Ποτέ πειά δέν της άρνούνται έργασία. Της δίνουν μάλιστα τήν πιο άκριβή. Και της έστειλαν και οημαντικό βοήθημα από κάποιο σύνδεσμο προστατευτικό της «Παιδικής Ήλικίας», χωρίς νά τό ζητήση. Άς είνε όμως. Δέχεται κανείς από ένα σύνδεσμο ό,τι δέν δέχεται από ένα ιδιώτη.

Αυτές ή ευχάριστες πληροφορίες προκαλούν στη γρηά κυρία ξεχωριστή συγκίνηση και σκύβει πιο πολύ στο πλέξιμό της.

—Νά σάς πώ, χίλιες φορές καλύτερα έτσι—λέει ή Μαργαρίτα μέ έμφαση—παρά νά χρυστώ χάρι στη γιαγιά. Όταν συλλογιζώμαι έτι θά μοιραζόμουν μ' αυτή τήν άγνωστη τά χάδια του Φραγκίσκου μου!... Και τί δικαίωμα έχει;... Θά ήθελα νά τήν δώ, νάρθη νά μου κλέψη κι' ένα μόνο φιλιό του παιδιού μου!

Ξαφνικά, ή γρηά κυρία μαζώνει τό έργοχείρό της. Τό τυλίγει μέ βιαστικές κινήσεις, σάν νά τήν ειδοποίησαν πώς πολυκόησε.

Ή Μαργαρίτα σκουπίζει μέ τό μαντήλι της τή μυτίτσα του Φραγκίσκου και τό λέει:

—Πές χαίρετε, και δώσε ένα φιλάκι της κυρίας... Ά! Αυτός δέν χρειάζεται παρακάλα, κυρία. Καλά! καλά!... Επόμενοι άπολήτως, κυρία, νά σάς χάρισή κι' ένα μεγάλο χαλίκι... Κι' ένα φιλάκι ακόμα!

Ή γρηά κυρία βγαίνει από τόν κήπο, βλέποντας πίσω της άησυχη. Μήπως τήν ακολουθούν; Κανείς άραγε δέν τήν παρατηρεί;... Πάει σχεδόν τρεχάτη προς τή μικρή πάροδο, όπου τήν περιμένει ένα ιδιωτικό άμάκι. Χώνεται μέσα σκυφή, κρυφοβλέποντας σάν ένοχος... σάν κρέφτρα. Καμπουριαστή, κυττάζοντας λοξά και φοβισμένα, σφυγγίζει συγχρόνως τά μάτια της. Ό τόνος τή σφάξει. Τά λόγια της Μαργαρίτας τήν πληγώνουν βαθεία. Γιατί νά φερθή τόσο σκληρά άλλοτε; Γά μάτια της βουρκώνουν. Μέ τό ένα χέρι κρύβει τό πρόσωπό της και κρατεί τό άλλο κάτω άπ' τό πανωφόρι της, σάνω στην καρδιά της, πού χτυπάει δυνατά...

Κι' έτσι, καθώς τήν βλέπουν οι διαβάται θιαστική και ύποπτη, ψιθυρίζουν:

—Χμ... Θάνα καμιά από κείνες τίς πρόστυχες... Ποιάς ξέρει από πού νά έρχεται!... Φτωχή γιαγιά!...

ΜΙΚΡΑ ΜΙΚΡΑ

ΟΙ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΙ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ό Πλούταρχος ήταν ο άγαπητός συγγραφέας τών επίσης μεγάλων συγγραφέων Μοντανί, Σαίξπηρ, Άλφιέρι, Φραγκλίνο, καθώς επίσης και του περιφήμου πολιτικού Ναπιέρ και του βασιλέως Έρρίκου Δ'.

Οι προσφιλέστεροι συγγραφείς του Μίλτωνος ήσαν, κατά σειράν, ο Όμηρος, ο Ευριπίδης και ο Όβιδιος.

Ό δίσχυμος Άγγλος πολιτικός Βούρκε έδιάβαζε καθημερινώς Ευριπίδη, Μίλτων και τίς «Νύχτες» του Γιούγκ.

Ό Δάντης, από τούς άρχαίους ποιητάς, προτιμούσε τό Βιργίλιο.

Ό Κορνήλιος άγαπούσε τόν Λουκιανό, ο Σίλλερ τόν Σαίξπηρ, ο Γκαίτε τόν Σπινόζα.

Ό Μ. Φρειδεरिकός έκτιμούσε και διάβαζε τά συγγράμματα τών Γάλλων Ρουσσώ, Βολταίρου και Φλερύ και του Άγγλου Ουίλλιαμ Λόκε.

Ό Έρασμος διάβαζε κάθε βράδυ Κικέρωνα.

Κι' ο Μέγας Ναπολέων είχε άποστηθήσει πολλά από τά ποιήματα του Όσσιανού και άρκετούς στίχους από τήν Ήλιάδα και τήν Όδύσσειαν.

ΓΝΩΜΙΚΑ, ΣΚΕΦΕΙΣ, ΔΙΣΤΙΧΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Ό έρωτας είνε μεγάλος κοσμοζωιστής. Σκεφθήτε μόνον ό,τι, ενώ σ' όλα τ' άλλα ένα και ένα κάνουν δύο, στον έρωτα ένα και ένα κάνουν ένα!... Α. Μυσσέ

Όταν ή γυναίκες διοικήσουν, δέν θ' αλλάξουν αλλά θά διατηρήσουν όλα τά ελαττώματά τους, όπως έκαναν κι' όπως κάνουν και οι άνδρες, Σάρα Μπερνάρ

Όταν ή γυναίκες διοικήσουν, δέν θ' αλλάξουν, αλλά θά διατηρήσουν νανια πάνω σε καινούργιες βάσεις, πού σταθερές και δυνατές. Και πρώτα-πρώτα θά ζητούσαν δικαιοσύνη και θά προαλούσαν τή συνεννόηση όλων τών λαών. Κα Ντεσπάρ

Ό,τι είμαι, τό όφείλω στη σύζυγό μου. Αυτό μέ πείθει ό,τι γρήγορα θάβω ή ήμέρα, πού οι άνδρες θά καλέσουν τίς γυναίκες νά έργασθούν μαζί τους γιά όλα τά κοινωνικά ζητήματα. Βίτσιμαρκ

Άλλοίμονο αν ήταν ίσοχρονικό ν' αγαπάμε όσους μιάς αγαπούν. Κα Ντε Σαρτοφύ

Ή γυναίκα είνε ένα μεγάλο παιδί, τό όποιο μπορείτε νά εύχαριστήσετε μέ παιγνίδια, νά τό άποκοιμήσετε μέ έπαιχνος και νά τό κατακρίσετε μέ ίσοχρονίες. Λίς Σοφία Άρνουτ

Τι άλλο από τήν ζηλοτυπία άνάγκασε τόν Άδάμ νά συμβουλήνη τήν Εβά νά καλύψη τή γυμνότητά της μ' ένα φύλλο σικής; Θά ήπτε πώς ήταν μόνος... Μά άποκλείεται νά φοβήθηκε και τή σιά του;... Κα Ντε Σάμπρ

Ή οικειότητά ελαττώνει τή δύναμη του έρωτος, άλλ' αυξάνει τή δύναμη της φιλίας. Ροσπέρεδ

Στον έρωτα ή γυναίκες δίνουν πάντοτε περισσότερα από εκείνα πού ίσοχρονται. Σαμφόρ

Ή κοπέλλα έλπίζει, ή γυναίκα χαιρείται, ή γρηά αναθυμεία. Β. Ούγκω

Ή γυναίκα κλαίει όταν δέν μπορεί νά κλάψη και ή λυπηριά όταν δέν μπορεί νά κλάψη. Μ. Γκόρκυ

Τό κλειδί του άληθινού έρωτος είνε ή τιμωτή. Τολστόϊ

Όσες έρωτοτροπούν μέ τόν καθένα, δέν είνε τέλειες γυναίκες, αλλά άσφαλώς έχουν κάποιο φυσικό ελάττωμα, πού τίς έμποδίζει νά γίνουν μητέρες. Μαντάμ Ρεκαμιέ

Ή λογική μέ τή μόδα πάντα μαλλιοτραβιόντουσαν, μαλλιοτραβιόντουσαν και θά μαλλιοτραβιόντουσαν στον άίωνα τόν άπαντα!... Πόλ ντε Κόκ

Θέλω νά παντρευθώ έναν άνδρακο έξυπνο, άγαθό και άφελή, και όχι ξεπασμαμένο και καινόδοξο. Βίλελμίνη, βασίλισσα της Όλλανδίας

Ευκολότερα μπορούμε νά μετρήσουμε τίς τρίχες του κεφαλιού μιας γυναίκας, παρά τίς έπιθυμίες της. Α. Βινύ

Κάθε έρωτας είνε κι' ένα τραγούδι, ένας ήμνος προς τόν σοφό δημιουργό της ζωής. Γεωργία Σάνδερ

Ή γυναίκες μπορούν όλα νά τά φανερώσουν, κι' αυτούς άκόμα τούς έρωτιάς των, αλλά τήν ήμέρα τους ποτέ. Φοντενέλ

Οι έρωτευμένοι μοιάζουν μέ τούς ήλιθιους, αλλά οι ήλιθοι ποτέ δέν έρωτευόνται. Πόπ

Άν δέν ύπηρεζέ έρωτας, δέν θά ύπηρεζαν ούτε ζήλια, ούτε φθόνος, ούτε μίσος! Μά μ' όλα τά κακά πού γεννάει ο έρωτας, θάταν διατήρημα νά έλειπε από τόν κόσμο! Ντεριέ

Ό έρωτας γεννάει από τό τίποτε και πεθαίνει γιά τό τίποτε... Άλέξ. Δουμάς

